

Punal¹

“Ungaa! Ungaa!” Haiza hubuq a tan-a-un tu tatangis haan huhul. Tispalkav amin a masabaq haan huhul ta tu bunun. Tupa bai ki na taus-uvaz-az tu pinilumaq tu: “ Mintamasaza kis-ing! Na aunpu duk su-u ka tian, hia! Na munhapavin a uvaz-az un.” Kikilim a bai ki kaultikis tu na iskulut i silup uvaz-az ta. Lusqa tas-a tinghui maqtu ispalsiuq lumaq. Maskalun a bai ki duma binanau-az tu, isaq in a kaultikis a? Kavava-i laupa kau mapunzaku-an, na iskulut zaku silup hubuq tun.

Masamu ka banananaz siin uvavaz-az saduu kis taus-uvaz-az a binanau-az. Qasivung a banananaz siin uvavaz-az haan sapanan maltakzang, ma-aq a uvavaz-az a kamingmiing paqaqainan pisqaitmal. Ma-aq a tama ka ihaan baning mapisdua ki sapuz tu na ispisqati ki danum a na ispalingaul i laupang taus-uvaz-azun tu hubuq ta.

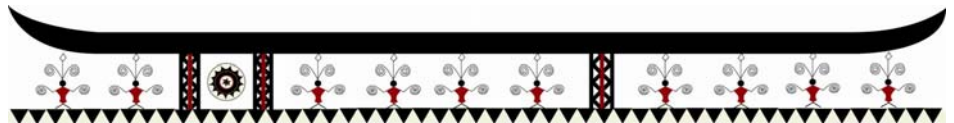
Laupang a uvaz-az a taus-uvaz-azun, siza-un bai ka lahit maqaltum haan nata daisiq. Ma-aq a uvaz-az a bananaz, vistuvistu ka vakal siin ima, niamniam a ngulus tu na asa ma-un. Tupa-un sia hubuq ta ka ngaan tu Manan, Istasipal. Maupa ma-aq istaa ka tama tu tama ka tupa-un tu Manan, ispatinahaan naipa aki istaa matingaan. Manahipdaingaz a tastulumaq, maupa haizin ingtaa maikingna. Tupa-un istaa tina ngaan tu Ali.

余榮德

臺灣基督長老教會東光教會牧師

Takivatan Bunun

丹群布農語 | 短篇小說 優選

¹ 乃指山頂崩塌後所形成的地型或地貌。旨在說明原住民族原本是臺灣土地上長期居住者。經過了許地多殖民帝國的統治，包括近代漢人(包括外省人、閩南人、客家人)的侵害。臺灣原住民族長期地，無情地被欺侮、壓詐、剝削與汙蔑，族群尊嚴的失喪已經到了極致。許多族人常因殖民帝國的統治含恨而死。今日的臺灣原住民族，原本有如一壯麗的山河，現今所留下的，卻是一層又一層被剝離的痕跡，早已不是原本的面貌。令人不勝唏噓！

Taldaing in a Manan. Madia istaa ka tustus tu tais-aan, sasapat a bananaz, sassapat a binanau-az. Alhaiza nainka tu mamas-an a tustus tu tais-aan. Mupa haiza tainusdusa-an taus-uvaz-az tu tais-aan. Masamu qabas a Bunun is tausdusa taus-uvaz-az, tupa-un a tainusdusa-an tu uvaz-az a tu mininpakaliva, ma-aq i ni-i tu patazun a na ki'haz i tastulumaq. Siza-un i madadaingaz a tainusdusa-an tu hubuq a makautbuq haan vanglaz mapanqanu. Tupa madadaingaz tu: “Ma-aq is patazun in a tainusdusa-an a, na ni-i in a tastulumaq siin tastusiduq inpakaliva-an.” Maupa minpakaliva dau ka tainusdusa-an tu uvaz-az a, qanitu dau nainka..

Dadasun a Manan a ki tama istaa munludun qanup, isnava-an naipa qanup, pinanamun naipa ki tama istaa papalkatiti. Tangus isnava-an malqatu, uu ka isnava-an in malhaqu haqubantas, haqumusqut, haquludaq, haquqaltis. Kamani-i ka tina maskalun i Manan ta, maupa sisdangun naipa tama kis malkatiti. Nanu qabas ang tu ni-i ka bananaz ilumaq kuzakuza, kaupa munlibus qanup a kuzkuza-un i banananaz. Ma-aq dau ka binanau-az a, ni-i tu maqtu matiduu ki busul, via, haqu, davaz siin is-a-ama titi tu bataqan. Ma-aq dau ka bananaz a ni-i tu maqtu matiduu ki istitin-un hulus tu qaimamangsut, ni-i amin maqtu ihaan pipit-ai-an mapit-ia ki qaising siin mahanat i sanglav. Na tisbang dau.

Madia nai ta quma unquma-un, masuaz nainka maduq, lamuqu, sumsum, salaaz siin tai. Ma-aq i na manatu in i maduq a, munanau ki дума bunun tu mindangaza ang kuzakuza, qanglas a Bunun mapalupaiv i дума bunun tudiip is manatu nait kamaduq, muskun i taimiquma ta kuzakuza. Taqu-an a Manan a ki madadaingaz tu: “Asa asu tu qansaipun amin a isqaqanup, na tudiip asu maqtu issiza ki binanau-az.” Miliskin a Manan a tu: “Uvaz-az ang saak, asni-i ang issiza ki binanau-az.” Masingav naipa madadaingaz tu; duuq i maqtu kilim i дума tu kuzkuza-un, qalmangav a isqaqanup.

Misnannual a tama tu tinan-a isia Manan ta tu qalinga. Antalam a tama Tupa tu; “Minannual tu uvaz-az, tisbangaz, na ma-aq su-u ka kuzkuza-un? Nanu ata banananaz tu qaqaanup saipuk i tastulumaq .” Ni-i ka Manan a taqu tama ki iniliskinan istaa tu asni-i ang naipa issiza ki binanau-az.

Minsuma qan a issia Lipung² a sasbinaz mulumaq masaivut i

² 日本國或日本人的名稱直譯。

lumaq nai ta, tupa-un istaa ngaan tu Macimutu sang. Saduu naipa Manan ta, matumasihal istaa. Masingav a Macimutu sang a ki tama Manan ta tu: “Piaq in sia uvaz-az tun a qamisan?” Tupa tama tu: “Na haizin tu mas-anqannuum qamisan.” Ma-aq tudiip a tus-a ka, palkapataz a Lipun i Amilika pasanpanaq, mavai sia Lipun a banananaz a minhamu pasanpanaq. Paaq pu-un paisnahaan nainka duma tu dalaq kilim i talmamainduu tu banananaz siza masius inai ta taisang.

Ni-i tu talpia, muqnang a Macimutu sang a minsuma mulumaq. Mapunhapav i patasan tupa tu: “Issia naipi Tinnuhika³ tu paitasan, ma-aq dau ka uvaz-az su-u kun a, na siza-un i Tinnuhika mapin-uni taisang Lipung.” Miliskin a Manan tu; unin ang i na siza-un Lipung mapintaisang, nani-i ka tamatina laupa dau maqtu siza ki binanau-az painaak.

Palisnulu ka madadaingaz a tupa amin tu: Talmainduu in a Manan un, asa ata tu kavavaa kilim i bunun, biao is tuza tu siza-un in naipun sasbinaz mapintaisang. Paaq pu-un kavavaa nainka masingav i bunun, mapa-is-av. Tupa-un sia Manan ta ka binanau-az a ngaan tu Tuhua, Tanapima. Talbinau-az a Tuhua, manau-az tu madaqvasdaqvas, dusaqamisan mapaqais i Manan ta.

Manahip a Manan a mudaan muntaisang, siqu ka Tuhua lusqa ilumaq malmiliskin i Manan ta. Duanduan a Manan a kis pulumaqun papal-uu, manahip nainka pakatuszang undusa-an. Haiphaip in ti, anbut in a Tuhua, taus-uvaz-az tatini bananaz tu uvaz-az. Ispatinahaan tama tu tama ngaan matingaan tu Talima. maupa ma-aq naipa ka tainustangusan tu uvaz-aznanaz.

Siza-un in i Lipung a Manan a mapintaisang, pusaupa-un naipa haan itu-Tauluu⁴ tu dalaq, minhamu Lipung palkapapataz i Tauluu pasanpanaq haan ning-av. Asni-i ka Manan a minhamu pasanpanaq. Miliskin a Manan a tu; ma-aq saak tu bunun a, ni-i tu Lipung, lusqa saak iskalunan i Lipung tun papasanpanaq i Tauluu, lau qau saak na musqa in lanahaan duma tu ning-av ti mataz. Na maku-aq naak a qanitu musuqis munhaan mai-asang naak i? Lau qau naak a qanitu na lusqa munghav haan misqang daan tun, lusqa in a qanitu mazavmazav.

³ 日本天皇的名稱直譯。

⁴ 指中國大陸地域。

Ma-aq is ni-i naak qanitu saulumaq a, na min-uni kalasilis pinpipising bunun nastu ti. Minsalpu Manan a miliskin i ilumaq tu binanau-az siin uvaz-az.

Na kaipaata buan muskun i Lipung pasanpanaq i Tauluu haan ning-av, ihaan a Manan a Kaingung⁵ min-uni taisang Lipung. Haiza tu tastuqani-an, lusqa ka sasbinazdaingaz tupa tu: “Na musuqis ata mun-Taivang.” Ni-i ka Manan a maliduduu masabaq, miliskin naipa tu: Lau qau na lusqa satu-un mapunhaan isa dau tu ning-av pasanpanaq i duma tu siduq. Talsipatun qani-an ihaan ning-av malansuqissuqis, ni-i tu maipanaq tu tas-a savis, haiza kusbabai haan diqanin kusbabai, ni-i tu san maiqalqal tu tas-a ki vakuzaang⁶.

Dungzav in usadu-an i pandudu-anqatu, sadu-an Manan ta pandudu-anqatu ka, maszang tutuza ihaan Hitu⁷ tu pandudu-anqatu. Tudiip tu mai-aupang haan ni-i tu qansaipun tu ning-av a, maszang tuza almaisnahaan maupa ta tu pandudu-anqatu mudaan. Tinahip a Manan a. maupa na maqtu in naipa mulumaq.

Panduu in a qatu ka, mimiing a Manan a miliskin tu: “Na tangqaiu saak issia taisang ti tu patasandalaq, biaq is tantinitini saak tunluludun musbai, na ikma-ai-uk. Na tangqaiu saak hangu, suitu, via siin patus. Na ikma-ai-uk.” Niang a Manan a tinsuu munastu qatu ta, nanu in naipa miliskin tu ma-aq i munastu in naip haan qatu ka, na matinmimiing naipa musbai.

Mas-angepuk a sasbinaz taisang sikaupa tu taisang mapitqas taqu tu: “Pinvai-un in ata Lipung pasanpanaq, tupa ka Tinnuhika⁸ ki kaupa ka Lipung tu: ‘Pankaupin ti ka paisanpanaqan. Na suqaisun amin a taisang siin sasbinaz mapunhaan asang Lipung.’”

Tan-a ka Manan a sintutupa ki sasbinaz taisang ta ka, tu-anak tupa tu: “Ni-i saak tauksisia Lipung, mavia tu min-uni taisang Lipung, pinhamu-un ang papasanpanaq i?” Minmantuk naipa miliskin tu: “Ma-aq i munastu in saak haan qatu ti ka, na musbai saak mulumaq, langat i pinvai-un in a Lipung pasanpanaq. Na ni-i ka taisang Lipung un kilim zaku, na ni-i amin nainkun madamu zaku.” Sanavanin, paqudan sasbinaz Lipung amin a taisang i davus.

⁵ 指日本海軍。

⁶ 炸彈。

⁷ 日本稱呼屏東縣的名稱。

⁸ 日本稱呼「天皇」。日語讀音。

Kamimisqang in a, tupa ka taisang sasbinaz tu: “Na patinganak a maqtu taskun i taisang Lipung munhaan asang-Lipung. Ma-aq i mina-un in a na tinsuu kankan i qaimamangsut, na kanmaqmut ata maisna iti mudaan munhaan asang-Lipung.” “ Tanaka sang...” patinganan a Manan a. Ma-aq a ngaan un a, isia taisang Lipung sinsaiv paisia Manan ta issia Lipung tu ngaan,. Patinganan amin a maisnahaan Taivang minhamu pasanpanaq tu taisang i issia Lipung tu ngaan.

Tupa ka taisang sabinaz tu: “Ma-aq haip tu sanavan a ni-i tu paitinganan a, na muskun ang ata iti mis-av, na satu-un amu kutun tu qani-an mapusuqis punhaan imuu anak-anak tu lumaq.”

Minsalpu ka Manan a tu paitinganan a tupa tu: “Tuza qan a saak tu na mi-uni ki taisang Lipung? Ni-i ata kis maupa ti, asa haip sanavan tu musbai tutupa, ma-aq i ni-i tu musbai ka, na hadasun ata sanavan in taisang Lipung tun musaupa dalaq Lipung ta.”Mangmang tu asni-i salaz a Manan a min-uni taisang Lipung. Lusqa naipa malantas-a miliskin tu asa tu musbai tutupa.

Pinahiva ka Manan a kakankan i anak-anak na hadasun istaa tu qaimamangsut, sia istaa hangu, hulusdaingaz, patus, suitu siin via ka kankanun maqabin. Misqangmaqmut in, masanmaputniq amin a bunun masabaq, kamingmiing a Manan a minkailas, maisnadiip musbai, uka bunun maqansiap tu musbai naipa. Ni-i naipa tunlaihlai, ni-i naipa makahaan daandaingaz, maupa na sinapun i taisang Lipung madamu mapusuqis, lau qau damu-un maluum.

Tunluludun a Manan a musbai. Ni-i naipa panquz-a, maupa maisi-uvaz-az naipa dadasun i tama qanup. Maqansiap naipa tu na maku-aq miqumis haan ludun. Maqansiap malqatu ki atitikis tu takismuut, nait qamutis, kukhung, ivut, dau. Maqansiap amin malkatiti. Inisnava-an tama kilim sanglav haan libus, kut-aqun.

Ma-aq dau ka qaqanup tu bunun a, asa tu maqansiap malkasapuz. Asa dau ka sapuz a tu ni-i tu mumusqu, ma-aq i uka in a sapuz a, ma-aq a titi ka na ni-i tu maqtu tapha-un madainpus, na lusqa in a titi ka minpuhuq. Mapising a takismuut tu miniqumis saduu ki sapuz. Ma-aq a qaqanup tu bunun is is-uka-an in sapuz a, na mitkzhav, lau qau lusqa lanahaan ludundaingaz mataz.

Miliskin a Manan a tu, Ma-aq i tunluludun a, na asa tu maishuan i daandaingaz, ma-aq i ni-i ka, tunsisila ki ning-av. Ma-aq i qani-an a asa ni-i lungulungu mal-uu mudandaan, an-azus i sanglav. Siza naipa qaulukis, luqusun istaa ka via haan puspup ta tu, na maqtu in iskislaupa ki takilibus. Ni-i tu maqtu malusapuz is qani-an, maupa na sadu-an bunun a tibu pistitibu. Paaq pu-un tudiip naipa kis mindalavdav a kilim i na al-u-an masabaq is sanavan, sia dau ki huhul, mabulsukan, mabukzavan kilimun, asa tu haiza-an danum tu na maqtu qudan, tudiip in naipa maqtu malusapuz, matunu ki dinamu istaa tu titi, tastusanavan matapha ki titi, butiqu-un Manan ta haan baihal tu, na kaunun istaa kis mudandaan qani-an. Katinitini ka Manan a bazbaz tu: “Ma-aq ata Bunun is ihaan ludun a ni-i tu na mitsauqzang, maupa ma-aq ata Bunun a, sia ludun tun a maipiqumis mita.”

Maisnahaan a Manan a Hitu kansanavan musbai, tinasban issia Paivang⁹ siduq tu quma siin asang, lusqa tu ni-i naipa mun-ita tantungu, maupa biaoq is istaqu nai ta sasbinaz Lipung, na musqa tabakun nai ta ka lainiqaiban naak, kantulun madamu zaku.

Ma-aq sia Bunun a mailantangus a madadaingaz a paisanpanaq i Lipung. Maupa mastaan a Bunun tu maqansiap qanup, matamasaz a bantas bikni is-udandaan, maqansiap matabak i takilibus tu dapan, kanahaan dapan sinap i takilibus tu titi. Tudiip tu palkapa-is ang i Lipung a, makusia ka madadaingaz i haqu mapalasang i Lipung, makai ki luakdaingaz, talansuzuk i qaul mansuqsuq haan luak kunbu ta, malalabas a Lipung a lanahaan luak kunbu ta latausukan a hubung mataz.

Tinaqu madadaingaz tu; hinaiza tu mus-an, makusanavan a madadaingaz tindankul munhaan dangi-an Lipung ta siza ki busulbailazu siin savis. Tupa dau ka maimadadaingaz tu pit-aminun nai ta ka Lipung mapataz, uka tu tatini Lipung a pasitda-un i maimadadaingaz mita. Paiskatudiip a Lipung mapising kan-asang i itu-Bunun tu asang.

Dungzav in a Manan a usadu-an i vunu, haizin amin a laihlaisapuz sadu-an, kitngaa in naipa tunvavanglaz, kansisila ki lilu mudandaan. Anqai Ikingami,¹⁰ Tamazato.¹¹ Maqansiap in a Manan

⁹ 排灣族群。是臺灣原住民族十四族群之一族。

¹⁰ 臺東縣池上鄉之日語稱謂。

a tu na maka-isaq mudandaan. Masvala in istaa ka is-aang, maupa niin zaav tu na taunalumaq in. Maisnahaan musbai haan Hitu sauhaan musuqis mulumaq, lau qau na haiza tu tastu-al-u-an a inudandanan. Maupa ni-i tu masihal ma-un, ni-i tu masihal masabaq, matutaukhav in a Manan a, maqansu ka hubung, maupa talmadia in ni-i tu linqaul malunhuvaiv i hulul.

Taunahaan in asang a, ni-i ang naipa mulumaq, tangus ang mahival tu biaoq is haiza taisang Lipung mulumaq kilim istaa. Makumaqmut naipa mumimiing mulumaq. Luklasan istaa binanau-az Tuhua a. Ankus a Tuhua tinghui matua ki hilav tu simaq a inata bunun luluklas sia ka. Tinquz-a ka Tuhua saduu tu sia qan a issia ta bananaz a inata luluklas.

Taqu-an Manan ta ka binanau-az istaa tu maisnahaan naipa Hitu ta musbai, duuq i haiza taisang Lipung saihaan lumaq ti kilim zaku? Tupa Tuhua tu uka bunun a kinilim su-u. Tuqna ang a Tuhua Taqu ki Manan ta tu kama-uka in laupa kau sasbinaz Lipung mululumaq masevut, kakankan nainka anak-anak tu qaimamangsut haan nata. Tinqansiap a Manan a tu na ni-i in zaav tu na musuqis in a taisang Lipung mun-Lipung, paaq pu-un ni-i in naipa mapising mulumaq.

manahip a Manan mulumaq, aliba-un istaa uvavaz-az, tatini bananaz uvaz-az, tupa-un a ngaan tu Talima, ma-aq a tatini ka binanau-az, tupa-un a ngaan tu Puni. Manahip a tastulumaq a, maupa misuma in a Manan a maisnahaan taisang Lipung, mis-av nainka tastulumaq, maisnasanavan suahaan tingmut ni-i tu kananaqtung mis-av.

Haiphaip in ti, muhuhuthut in a uvaz-az minsuma, haizin nai tu haha'num a uvavaz-az a na saipukun, mavai in a ikma-ai-un haan lumaq nai. Miliskin a Manan a tu na ka-uni ki babalivan, unin ang is haizang a issisius i ikma-ai-un haan lumaq tu sui.

Minbabalivan a, ni-i in a Manan a qanup, ni-i in amin munquma nait kasui ta. Kitgaa in naipa sunkaviaz i Puut¹². Ni-i ka Manan a maqansiap tu madikla ka Puut un uskunan. Madia sia Manan ta ka ail-u-an haan lumaq, minsusuma ka Puut munhaan patiam mabaliv, quu ki davus. Pinahiva ka Puut a masihal malkasia

¹¹ 花蓮縣玉里鎮之日語稱謂。

¹² 指從大陸福建省南部來臺定居的一群人。這群人即今所稱謂「閩南人」。布農族稱這群人為「愛放屁的一群人」。「放屁」在布農族的眼裡是最不禮貌、行為最不雅的事情。

Manan ta, isnava-an a Manan a mapakiav. Ngeausun ang Puut a Manan a pinahiva, sia dau Manan ta ka mapinvai, kadadauk a Manan a samadia ki sinpakiav tu sui. Kinuz in a, dungzav in a Manan a pinvai-un i Puut a mapakiav.

Kitngaa in a Manan a sikiam haan Puut ta, ma-aq a minkiam a, sia pail-uni tu pinvai-un naipa pakiav tu sui ta. Kinuz in a, ni-i in a Manan a maqtu masuqis i kiam ta, dungzav in a patiam a pingku, isbaliv sia ta ka babalivan a haan u-uskunan istaa pakikiav tu Puut ta. Mavai ang istaa ka isuqis i kiam, munhaan naipa madadaingaz masingav tu; Duuq i maqtu sia tama ka vunu isbaliv, na issuqis i kiam haan Puut ta. Masu'nuq a madadaingaz i Manan ta, havunun naipa siin issia ta binanau-az, uvavaz-az mapudaan haan lumaq ta. Masu'nuq a Manan a Puut ta, ma-aq i saduu ka Manan a ki Puut ta, man "Puuttaki!" ki Puut ta. maupa palasmauvun i Puut ta ka Manan a. Tupa ka Manan a tu: " Na inbasuk a Puut un, na pauk nainkun pa-is mapataz is laku-aq in. "Paiskatudiip in a Manan a palkapa-is i Puut ta.

Ma-aq qabas ang a Bunun a maqaqanglas amin. Qanglas pavai-an i nakaunun. Tal-asaz in ma-un i hutan, maduq, paaq pu-un munhaan nainka Puut mabaliv i tilas, pitqaqaisun i tastulumaq mapit-ia ma-un. Duanduan pavai-an i titilibus, ma-aq i tisqantisan in titi ka, munhaan a madadaingaz haan Puut mababliv i titi.

Minvaaz in a Manan a, al-anakan in nainka anak-anak tu quma siin lumaq. Lusqa tu ni-i naipa sinaivan tamatina ki quma siin dalaq, maldauk ang nainka tu maqanglas. Lusqa in nainka dadusa taspadangi kalatvanis matinmananu munquma, minang i maduq, masuaz i hutan siin lamuqu....

Ni-i tu iskaua ka sinsusuaz tal-ia, ni-i ang sina-ima-un a sinsusuaz a, nanu in tu pavai-an i nakaunun. Ma-aq nainka ka, ngeausun ang munhaan Puut sikiam i qasila, azimuthu, avula, titi, tilas. Ni-i tu kaupa nakaunun, amin ang is-unququma tu tangaa, via, kaul, haqu, sikaimun amin. Pintuza ka Puut singausan i Bunun.

Ni-i ka Bunun mapatas tu laku-aq sinikiam, piaq a sinikiam. Kaupa Puut a mapatas. Ma-aq is na siukaku-un bunun a sinsusuaz a, kitngaa in a Puut kinkikiam. Laupang a bunun minqansiap tu haiza qan a kiam haan Puut ta. Laupang a lamuqu siukaku-un, ni-i ang tuza hulanun mapavali, nanu in a Puut tu maqusil i pauti tu na

auladingan i lamuqu ta. Ni-i ka Puut santaqu ang zami bunun tu piaq a sinikiam, lusqa Puut a tupa tu: “Pitmuzav a pauti kun ma-aulading, kaup a su-u ka sinikiam haan zaku-an.”

Hinaiza maimadadaingaz a sikiam haan Puut, saumataz naipa ni-i tu maqtu masaun-amin masuqis kiam istaa. Matkakiiv naipa uvavaz-az istaa tu: “Ni-i naak madia siningaus haan Puut ta, mavia tu na ni-i tu maqtu saun-aminan masuqis is?” Muqna naipa maskakiiv maikikingna istaa tu; Asa amu tu mananulu malkasia Puut tun, maupa ma-aq nainkun tu miniqumis a ni-i tu masisihal tu bunun, masmuav nainkun tu maqansiap palasmuav mita Bunun. Ma-aq nainkun a mahahiva, maqaqalay, maqaqaiu, maqaqaulqaul. Ni-i nainkun masihal sunkavaizan mita.

Madiin sia Manan ta uvavaz-az a saipukun, haizin a min-isnanava-an, mavai ka ikma-ai-un haan lumaq, madia ang a kiam haan Puut. Maqanimaulmaul miliskin tu na minkaku-aq nainka tastulumaq miqumis. Talmainduu in a tuqasnanaz a. Pisbu-un nai ta papin-isnanava-an, lusqa ang naipa mainhima tu isnanava-an. Satu-un nai ta mapunhaan Linpang¹³ pakuzakuza, ihaan ludundaingaz makulut i lukis. Unin ang is haiza ang tu tikis sui ka istadip i ikma-ai-un tastulumaq.

Haiza tatini Puut minsuma munhaan issia Manan ta lumaq tantungu. Sapaqsapaq i saviki, mama-un i tamaku, mahulaizak salaz bazbaz, ma-aq a mata ka maszang tuza ki dulpin mata tu ni-i tu mimisbu pipitpit.

Laupang min-Tauluu. Maqanuas a Bunun saduu ki Puut, maupa masihal nai ta ail-ainukan, kun-unian ingtaa bantas i sapol, masihal a kakaunun. Ma-aq tudiip a Bunun a, ni-i ka ail-ainukan masihal, panlangsitan ata, uka ang a sapol a kunsapolun, aza-aza amin tu kanmazav a bantas mudandaan. Ma-aq a min-uni imita sasaipuk tu Tauluu ka, matas-i ki Pauling¹⁴ isqusil i Bunun, maliput a Bunun ma-un i tamaku ta; matas-i ka Tauluu kun i davusqaungu¹⁵ isbaliv

¹³ 所謂的「林班地」。專門砍伐木材的工地。

¹⁴ 國民政府來臺初期，用煙草切成煙絲，予以包裝後，按月免費分送給布農族人使用。這種煙的名稱叫做「保林」。本篇直譯為“pauling”。

¹⁵ 此為合成字，由酒與桶子合成。國民政府來臺初期，為了滿足臺灣原住民的酒品需求，特別製造用木桶裝填的酒。是一種很便宜的酒。一小杯從一元至五元不同。此舉在表面上，雖是政府德政，但確種下布農族對酒品需索無度的禍根，一直到如今。

paquu mita Bunun.

Ma-aq qabas Bunun a mailantangus a, ni-i tu qalmang quu ki davus. Ma-aq a davus un a mai-uni tilasmaduq tun sasngulun, sasputun, talnanau, talti-un in a tudiip in minsia ka na qudan mita tu davus un. Paaq pu-un tupa-un mita tu “mapindavus”, maupa mai-uni matamal tu qaising pin-uni-un i madavus tu kakaunun siin ququdan. Tudiip is lus-andaingaz a maqtu kadavus, ni-i tu maqtu qalmang kadavus, maupa na tis-ia ka bunun a qainuu ki davus ta, na malatpu ka tastusiduq. Masamudaingaz dau ka uvavaz-az siin maindudu-az paqudan i davus, maupa na mihalang, na minmangai, minnannual a is-aang.

Haiza tatini Puut tupa-un a ngaan tu Acui, maszang tutuza masihal tu bunun sadu-an. Saduu naipa Manan tu madia istaa ka uvavaz-az, miqdi munquma saipuk i tastulumaq. Dasun istaa Manan a munhaan dangi-an i Puut ta, muskun ingtaa ka Manan a pakikiav. Tuza dau ka Manan a tu maqansiap mapakiav, sia ta dau ka mapinvai, madia istaa ka sui siza-un mapulumaq. Patupa ka Manan i isia ta binanau-az tu, haizin mita laupa kau ka sui, maqtu ang ata muqna ka-uni ki babalivan. Maszang qabas ang tu lusqa ilumaq saipuk i babalivan, na ni-i in lusqa miqdi muquma.

Ni-i tu tailpia, tuza nainka tu minbabalivan in. Maisnaqabas inuka ang a Bunun a mupusan ka-uni babalivan. Ma-aq a isbabaliv a sia ki kamasia, qasila, azimuthu, avula, misu, su-iu, kanzumi, davus, patus, sikiu. manahip nainka tu muqna ang minbabalivan. Talpusan in, talti-un in a Manan ni-i tu sailumaq, mumuskun in i Puut ta mudandaan pakikiav. Ni-i in a Manan a maszang tangus ang tu qanglas mapinvai ki Puut, дума-anan a Puut mapinvai ki Manan ta. Ma-aq i pinvai-un a Manan a, tinliskin naipa tu na muqna ang mapakiav i дума tu Puut, na sisuqaisun istaa ka sui ka. Paaq pu-un ni-i in naipa masasabaq pakikiav.

Minmadia in a kiam a pail-uni sinpakikiav haan Puut ta, uka in amin a sui ka na iskausqa mabaliv i isbabaliv tu qaimamangsut. Dungzav in a babalivan pingku.

Lusqa in a Manan a musbai tunqabin, maupa kinkakaiman i Puut. Musuqis a binanau-az istaa munququma. Miqdi amin a uvavaz-az, maz-av nainka sadu-an i bunun, maupa qalavan nainka Puut i babalivan. Tis-uni kiam, uka in nai ta ka lumag, lusqa in nainka

tastulumaq sinahaan taluqan tunqabin.

Haiza tu tasqani-an, Lusqa Acui ka munhaan Manan ta. Tupa-un istaa Manan a tu; haiza laupa kau ka masihal tu kuzkuza-un, ma-aq i malkasia ta ka, na min-issuhi-an in ata. Ita ka Acui ka matatnul tuza bababaz. Tinliskin a Manan a tu, madia ang naak kiam itun, ma-aq i maupa tau ka, na maqtu saak mundiip kasui issuqis i kiam istuun. .

Hadasun a Manan a Acui ta munhaan kakaunanqaising ma-un qaising, quu ki davus, ansasuu pasaduu tauki ki Acui ta. Malas-Pupuut nainka pabababaz, ni-i ka Manan a itqaal tu tukuku-aq nainka. Duanduan nainka malas-Lipung pabababaz, pinahiva Manan a ni-i tu itqaal inai ta sinpabababaz tu qalinga. Lusqa naipa ma-un i qaising, quu ki davus, iktitini naipa haan kakaunan ta ma-un, ik-anak ikhabuq.

Kamimisqang in nainka ma-un a, tudiip in a tauki daukdauk malas-Lipung tupa tu; “ Manan, ma-aq laupa kau ka Lipung a kikilim i pa-isaz, na balivun nai ta, balivundaingaz laupa kau ka kalkalpa-isaz. Tan-a saak bunun tupa tu, ma-aq asu ka qiqinanup haan ludundaingaz, na maqansiap asu tu antan-isaq-isaq a haiza-an i maupa ti tu lukis. Ma-aq is istala asu iskalunan zami pakuzakuza ka, na masaungaus saam masaiv su-u tu tausaba suidaing. ”Miliskin a Manan a tu; ma-aq i tausaba suidaing a maqtu in isbaliv tu mas-an qanvang, siin tas-a laihlaiqangvang, ma-aq is ni-i ka na issuqis i kiam haan Acui tun, maqtu amin mabaliv i dalaq, vunu.

Tudiip tu qaini-anan, istala ka Manan a ki tauki Acui ta. Tuza a tauki tu masaungaus masaiv i Manan ta tu tausaba suidaing. Paiskatudiip tu maipasaduu tauki ta ni-i in a Manan a sainaqa saduu istaa. Sia in Acui ta ka pakadazu-an istaa pataqu tu maqma-aq a kuzkuza-un. Sanasisia in a Manan a ki Acui ta kuzakuza tin-uni kalkalpa-isaz. Ma-aq is tin-uni kalkalpa-isaz a, asa tu makumaqmut tinkalkal i lukis pa-isaz. Ma-aq is qani-an a pinahiva Manan a malhahaqu nait qaqaanup, biaoq is ladadu-un i sanlinkanlisiu¹⁶. Ma-aq a kalkal a, kusi-a-an i bataqan mama mapunhaul, pa-antala ka Manan i Acui haan vanglaz, lisasuun i sanlinsia¹⁷ mama, pathapavan i duma tu lukis. Tankukutun in a Acui ka masaiv i pail-uni kalkal ta

¹⁶ 直接由中文的「山林管理所」直譯。

¹⁷ 直接由中文的「三輪機械車」直譯。

tu sui.

Muqngang a Manan a matas-i ki babalivan, madia in a isbabaliv qaimamangsut, maupa sinaivan naipa tauki pail-uni ki sinbabaliv tu kalkalpa-isaz. Saun-aminan in masuqis a kiam haan Acui ta. Na haiza tastuqamisan a siniza-an i kalkalpa-isaz, tuza dau tu madia sia Manan ta ka siniza sui, maupa ukang a bunun a maqansiap tu isbabaliv qan a ka kalkalpa-isaz un.

Minsuma Acui mulumaq bazbaz i Manan ta. Tupa Acui ka tu: “Ma-aq i asa asu muskun zaku kasui ka, maqtu ata kan-anak siza ki kalkalpa-isaz mabaliv, anakun mita sui siza. maupa ma-aq a tauki ka palasmuav mita, siqu in naipa laupa kau min-issuhi-an in.”

Silalaunan ingtaa ka tauki tupa tu uka in a kalkalpa-isaz haan ludun. Tupa in a tauki tu azuq in ata misbu siza. Minkadusa in a Manan siin Acui munhaan ludun siza ki kalkalpa-isaz. Ladadu-un nainka bunun tu tanqaiu ki kalkalpa-isaz. Istaqu bunun ta sasbinaz, lasungun nainka sasbinaz haan haul vanglaz. Damu-un nainka sasbinaz, satu-un nainka mapunhaan hu-ing¹⁸.

Ma-aq a Acui ka Puut. Taqu-an sia ta Manan a tu su-u-a ka minkatini ansaqan i tanqaiu kalkalpa-isaz tu inuliva-an ti, ma-aq i lumun ata amin a, na simaq saipuk mita tastulumaq i? Ma-aq i istala asu tu na inkatini-un su-u ka inuliva-an ansaqan a, na zaku ka sikiniing saipuk issu-u tu tastulumaq. Lusqa-a asu masvala haan luluman.

Tuza dau ka Manan a tu tan-a ki issia Acui ta sinbabazbaz. Sia Manan ta minkatini ansaqan i inuliva-an. Ispalum sasbinaz a Manan a tu tastuqamisan tu misqang. Ni-i ka Manan a maqansiap tu palasmauvun naipa. Miqdi sia ta ka tastulumaq, uka in a sui ka na maqtu isbaliv i isbabaliv tu qaimamangsut. maupa lumun in a Manan a, uka in a bunun a kasusui, ni-i amin a Acui ka kapimaupa ki sinpatupa Manan ta tu qalinga. Sukudan binanau-az ta ka patiam a, kan-anak in a binanau-az siin uvavaz-az a pissamang, lakangkang, masasngat, makalus, lanasnas, madanuq siin makulut i paaz. Mapalaslun a binanau-az i sui. Minhamu naipa haan kiukai lihai, indangazan nainka tastulumaq i Kiukai tu tais-aan, paaq pu-un ni-i in nainka tastulumaq masmuav tu miqdidaingaz, sauhaan punhapavun

¹⁸ 直接由中文的「法院」直譯。

in a Manan haan luluman ta.

Mulumaq in a Manan a maisna haan luluman. Musius in tatini uvaz-aznanaz, haizin tu tastuqamisan mutda. Mapising a uvaz-az saduu ki Manan ta, paimangmang tangis, maupa ni-i ang naipa sainiduu ki isia ta tama. Katupa ka Manan a tu tiningqaiu ka uvaz-az a, maupa ma-aq i sadu-an a ni-i tu makalavi istaa ka daqis. Kahau-un a Manan a ki tamatina istaa tu: “Manantaki! Ni-i asu maqansiap tu miqdidangaz su-u ka binanau-az siin uvavaz-az un, minkatini ka pinilumaq naak un kuzakuza saipuk i issu-u malalabas tu uvavaz-az tun. Ma-aq al дума tu binanau-az a, lau qau qabas ang naipun musbai haan lumaq ti.”

Tinquz-a ka Manan a tu tan-a ki issia tamatina tu qalinga, tupi paitupa saam i Acui ta tu ma-aq i lumun saak a na sia Acui ta ka mindangaz zaku saipuk inaak tastulumaq i? Mavia Acui ka tu mapalasmuav zaku ki? Kilimun istaa ka Acui ka tu na kan-asangun istaa, samusq is qabas ang naipa mulusqu tunqabin, ni-i ka Manan a kadu-anan istaa. Mintatulun a Manan a miliskin tu, alni-i ang qan a pasaaqal i Acui ta. Alni-i ang qan a mumuskun i Puuttaki tun. Nanu ka Puut un tu mapusaksak tu madidikla tu miniqumis.

Madadaing in a uvavaz-az, haizin a talbinau-az siza-un in i bunun, haizin amin a pinilumaq. Isnanava-an ang a дума uvavaz-az. Maldauk ang a Manan a masu’nuq i Puut, kikilimun istaa ka Acui ka, asa-un istaa madamu, ma-anak, mapataz. Paiskatudiip in a Manan a ilumag qasivung, minmantuk naipa miliskin isia ta mulaliva tu lainiqaiban. Kitngaa in naipa malkavunu, munquma kuzakuza, saipuk amin i qangvang, babu, sidi, tulkuk, vivi; masuaz amin i sanglav. Muqna in naipa munludun qanup, malhaqu. Siza naipa malas-Lipung tu Sisiu masipul, hadasun naipa binanau-az munhaan kiukai, mumuskun i дума tais-aan mudidinuun haan kiukai, mindaduu in istaa ka halang-is-aang. Lusqa tu ni-i naipa panpungul tu maimaku-aq qabas ang a Puut un malkasia ta.

Haiza istaa dadusa bananaz siin dadusa binanau-az tu uvaz-az a tisdavus mataz, ni-i tu maqtu qasaman i madadaingaz, mastaan naipa tu masalpudaingaz miliskin. Tu-anak naipa tupa tu: “Zaku ka ki’haz i uvavaz-az ta.” Daqdaqanin naipa uka-an i kainahipan, lusqa in matutaimang. Musuqis naipa mimis-av, asnitu kuzakuza, kaupin davus a iliskinun. Ilumaq naipa muskun i дума tapudavus tu bunun

mis-av. Dungzav in naipa unpulu-an, mindaqvas a tiqus. Talsasakbit i bungu, ni-i in a mata matqas a sinsaduu, ma-aq is ni-i in quu davus a vivi'vi in a ima, asa tutupa tu makanhaiza-an a hubung i alukulu ka, na tudiip a hubung maliduu. Masalpu ka uvavaz-az saduu inai ta tama, minkahasul amin a uvavaz-az maqasam istaa, asa-un ang uvavaz-az mapindaduu ka is-aang istaa. Lusqa tu ni-i in istaa hubung istala sidahda ki davus, asa tutupa tu quu ki davus, na tinsihal ang a is-aang.

Mataiklas a Manan a, maqansiap naipa malas-Lipung, maqansiap malas-Puut, maqansiap amin malas-Tauluu. Qanglas naipa minhamu paintataip malas-Tauluu, ma-aq is muskun i duma siduq tu madadaingaz paintataip a, sia amin Manan ta ka mapinvai. Malkabunun a Manan a tupa tu; ma-aq ata bunun a, lusqa dulap nastu ti, haiza mita mai-asang, haiza tu qani-an, na musuqis ata munhaan imita Bunun tu mai-asang ta. Paikatnulan in ata diqanin. Saivan ata diqanin i tainimuqus tu na ikma-ai-un mita nastu ti is-udandaan. Altupa ata tu mataiklas, duuq i mataimang naupa, issuhi-an naupa, qanglas naupa, maszang amin tu na ik-uka-un a tainimuqus mita kun. Ma-aq is ik-aminun in a muqus un a, na musuqis ata tutupa munhaan mai-asang mita.

Mita Bunun a taimidalaq i Taivang ti, ma-aq a Puut un, Ngaingai un siin Taluu kun a, lusqa tinundazu munmita-an ti. Uka nai tun lamis iti, ni-i amin mita dalaq un saqaal nai tun tu siduq. Paaq pu-un ni-i nainkun madaidaz i Taki-Taivang tu miniqumis. Maszang nainkun Lipung tu mapaluq lukis isbaliv, mapataz i titilibus isbaliv, palasmuav taki-iti tu miniqumis, maupa ni-i nainkun masaqlaz imita dalaq, danum siin sikaupa tu miniqumis. Maisnatudiip tu minsuma Lipung munhaan Taivang ti, ni-i tu tan-a imita Bunun sintunanulu, tu-asqazun ata ki diqanin. Minsumin a Puut siin Tauluu kun a, madas nainka pakitpapataz tu qanitu mun-iti, paiska-ita in ata amin kitngaa pakitpapataz saulaupa kau. Maupa ta Manan a tataqu ki bunun.

Madaingaz in a Manan a, lusqa in naipa matataisaq. Ma-aq is qainuu in naipa davus a, taqu naipa bunun tu, mininsuma dau ka nastamatina istaa siin issia ta mudaan in tu uvavaz-az pasaduu ki Manan ta, na asa dau muskun istaa pisqaitmal. Mindaukdauk in a Manan a matuluvung, matutaukhav. Haiza tu tasqani-an,

makazhavdaingaz tudiip. Pantuaztuaz naipa mispaskat, pansunut haan masubatu tu daisiq, haiza qan a masuzuk a batu panqutngal ita sia ta kaav. Katupa ka bunun tu lusqa naipa mispataz lasunut. I-ita naipa malkulapha sauhaan matusauntu, matuqaitqait, matukazhav....

Maz-av naipa sadu-an i uvavaz-az, maisnadiip naipa musbai, musuqis munhaan isia ta mai-asang!

土石流

有嬰兒「哇！哇！」的哭聲從山洞裏傳出來。叫醒了睡在山洞裏面的人們。

婆婆對媳婦說：「再次出力，我要擠壓妳的肚子，孩子就要出來了。」

婆婆正在尋找竹刀，要用來割斷孩子的肚臍。家裡面只有一盞燈火可以照亮家裏。婆婆差使其它的女子說；竹刀在哪裡？快點送到我這裡來，我要用它來割斷孩子的肚臍。

禁止男人與孩子觀看婦人生產。男人與孩子們在床上躺臥不動，但孩子們卻竊竊私語地玩耍。父親在爐灶的一頭生火，燒煮溫水，用來清洗剛出生的嬰兒。

嬰兒剛剛生出來，婆婆把胎衣拿到操場外面掩埋。

孩子是男嬰，手腳不停地舞動著，小嘴吸吮著想要吃。

嬰兒的名字叫做瑪南·伊斯達西霸耳。因為他爸爸的爸爸也叫做瑪南，用他祖父的名字來命名的。一家人都非常喜悅，因為他們有了後嗣。他的媽媽名叫阿莉。

瑪南長大了。他有很多弟妹，4個弟弟和4個妹妹。原本有10個兄弟姐妹的。因為有一胎是雙胞胎。從前布農族忌諱生雙胞胎，雙胞胎被稱為鬼怪，如果不殺死，他就會延禍一家人。長輩們會把雙胞胎的另外一胎放在河水中淹死放流。長輩們說：「殺了雙胞胎的另外一胎，自家或家族裏就不會有鬼怪的情事發生了。因為雙胞胎的另外一胎是鬼怪，牠們是鬼魅。」

爸爸常帶著瑪南到山中狩獵，教導他製做陷阱。從石板陷阱開始做起，然後教導製做大的陷阱，腳的陷阱、脖頸的陷阱、擊打的陷阱、夾子的陷阱。

媽媽比較不會使喚瑪南，因為爸爸靠他來獲得山肉的事。原來從前布農族人的男丁們，在家裏是不作工的，只做上山狩獵的事情。女人不可以碰觸槍枝、刀子、陷阱之器械、網袋，以及用來背運獵物的載具。男子不可以觸摸織布機械，也不可以觸摸廚具，煮飯或屬菜之類。否則，將獵捕不到獵物。

他們有許多耕地，他們種植小米、玉蜀黍、栗子、芝麻、和芋頭。當梳理季節之時，相互邀約他人協助作工，布農族人在梳理小米苗與採收小米季節之時，會殺豬宰羊地邀聘其他的人，協助主人完成工作。

長輩們教導瑪南：「你必須學會所有的狩獵技能，你才能夠迎娶太太。」

瑪南認為：「我還是小孩子一個，還不喜歡娶太太。」他向長輩們請示；是否可以找其他的工作，狩獵的事暫時放在一邊。

爸爸聽了瑪南的話，就大發脾氣。爸爸回答說：「你這發瘋的孩子，不會狩獵的男人，你將來要做什麼事呢？去狩獵餵飽一家人是我們男人天經

地義的事情。」瑪南沒有告訴爸爸他還不喜歡成親的想法。

恰巧有一位日本警察局到家裏察訪，他的名字叫作麻吉木拓先生。他看到了瑪南，也中意了瑪南。麻吉木拓先生向教爸爸說：「那個孩子多少歲數了？」爸爸回答說：「應該有十六歲了。」在那個年代裏，日本和美國交戰，日本參戰的年輕人數不足，所以必須從其他地域尋找年青人填補之。

不久之後，麻吉木拓先生再次到家察訪。他拿出公文書表示：「這是日本天皇的文牘，說你的這個兒子，要接受日本天皇的徵召成爲日本軍人。」

瑪南想了想；謝天謝地，日本要我成爲她們的軍人，爸爸媽媽現在就不會爲我找太太了。

長輩們討起論來都認爲：瑪南已經長大了，應該趕緊地爲他找女子，萬一警察真的徵召他成爲軍人。因此，他們快速地說媒，並結婚。瑪南的太太名叫都樺·大拿庇瑪。都樺很年輕，既漂亮，身材又高挑。他們相差二歲。

瑪南很高興地去當兵，反倒讓都樺在家裏思念著瑪南。偶而瑪南放假三天回家，他們夫妻倆很高興地在一起。後來，都樺懷了孕，生了一個男孩。以爸爸的爸爸的名字取名叫大力馬。因爲，他是頭生的男孩子。

瑪南正式成爲日本的軍人，奉命到中國大陸地區，參加中日之間的戰爭。瑪南並不喜歡參戰。瑪南一想：我不是真正的日本人，只不過是被日本差去打戰的人，說不定我會死在大海中，那我的魂魄怎麼回到我的老家呢？說不定會在半途中迷失，以致使我的魂魄成爲流浪者。假如我的魂魄不能夠安抵老家時，就會變成厲鬼去嚇死活在地上的人。

瑪南思及愛妻與孩子，就憂傷起來了。

將近四個月在中國大陸的海上參加日本戰爭，瑪南在日本海軍服役。某日，長官突然宣稱：「我們要返回臺灣。」瑪南坐立難安，翻來覆去睡不著覺，他想：說不定被送到別的海域和別的國家作戰。有四天的時間，船在海上行駛，沒有射擊任何一發砲彈，有飛機在空中在其上盤旋，也未曾丟擲過一顆炸彈。

終於，看到了碼頭，瑪南看到碼頭，就好像是在屏東的碼頭。當出發前往不知名的海域時，這個碼頭好像是出發前時的碼頭。瑪南想到這裏，心裡就快樂起來。因爲他就可以回家了。

船停泊之時，瑪南私下想想：「我要偷軍用的地圖，萬一我隻身翻山越嶺逃跑時，我要使用它。我也要偷野戰炊具、水壺、刀和火柴。我將來要使用它們。」

瑪南還不下船，他老早計畫好了，如果一下船，他就偷偷地逃走。

長官召集所有船上的軍人宣佈：「日本戰敗了，日本天皇對全日本說：『戰爭到此爲止，所有的軍人和警察都將要返回日本國家去。』」

瑪南聽長官說話便對自己說：「我不是日本人，爲什麼就要變成日本軍人，還要我加入戰爭？」他回過神來想：「如果我下了船，我就要逃回家，

反正日本戰敗了。日本軍人不會找我，也不會抓我的。」

入夜之後，日本長官設宴請軍人喝酒。宴席到了一半，長官宣佈：「我要點可以隨軍前往日本的人的名字，吃完宴席之後，立刻打理好自己的裝備，我們要趁夜從這裡離開到日本去。」

瑪南被點名「大那嘎先生」。這是日本軍人給他起的名字。其它來自臺灣參戰的軍人也一樣，日本軍人給他起的名字。

軍人長官說：「今天晚上沒有被點名的人，我們還要在這裡飲酒，明日中午將送你們回到你們自己的家去。」

瑪南被點到名字時很憂慮地說：「難道我真的要成為日本軍人了嗎？這個樣子是行不通的，無論如何，今夜一定逃跑，若不逃跑，今晚將被日本軍人帶往日本本土去了。」瑪南極度不願意成為日本軍人。他一心只想，反正一定要逃跑。

瑪南假裝打理自己要帶去的東西，他卻裝備好野戰炊具、大衣、火柴、水壺和刀子，並且藏起來。

三更半夜，所有的人都睡熟了，瑪南靜悄悄地起來，神不知鬼不覺地逃跑了，沒有人知道他逃跑了。他不乘坐汽車，也不走在大馬路上，因為被日本軍人抓回去，甚至恐怕被抓回去關起來。

瑪南沿著山勢逃跑。他並不陌生，因為爸爸從小帶著他狩獵。他嫻熟於山中的生活方式，他擅長於用石板陷阱捕捉小型動物，如老鼠、松鼠、蛇、烏龜等。他也會處理肉品。爸爸也教過他如何找尋野菜和野果。

狩獵的人，一定要會生火，火不能夠熄滅。如果沒有了火，肉品就不能烤乾儲存，就要任其腐爛了。野生動物也很怕看到火勢。獵人沒有了火就會凍僵，甚至凍死在山裡呢。

瑪南想想。假如沿著山勢走，就必須緊靠著大馬路，如果不是的話，就要貼近海邊行走。白天必須馬不停蹄地走，邊走邊採集野菜。他取一根樹幹，他把刀子綁在前梢，就可以用來刺殺野獸了。白晝不能夠生火，因為人會看到青煙。所以他在傍晚時分找尋晚上要睡覺休息的地方，就是山洞、乾地、平地，必須是有水源可以飲用之地，他在那裡才可以生火，烤那些掉入陷阱的野味，一個晚上烤肉，瑪南把烤乾的肉包在荷葉裡，讓他在白天走路的時候食用。瑪南對著自己說：「布農族人在山上不會餓死，因為我們布農族人是山養活的。」

夜裡從屏東縣逃跑，他經過排灣族人的農地與部落，只是沒有到他們那裡作客，因為他們會跟日本警察通報，他們就會追蹤我的腳跡，他們會追趕緝拿我。

布農族的先祖們，曾經和日本人交戰。由於布農族擅於做陷阱，腿力矯健，很會跟蹤野獸的行跡。當年與日本交戰，布農族先祖們用陷阱阻擋日本人，挖一個大洞，削尖竹片放置在洞穴裏，許多日本人掉進洞裡被刺身亡。

老人曾經自述說；有一次，先祖們利用晚上徒步到日本人的營地去，拿走他們的裝彈夾槍枝與火藥。先祖說，他們把日本人殺的片甲不留。從那時候起，日本人不敢進攻布農族的部落了。

瑪南終於看到水田，也看到了火車，他開始沿著河床走，隨鐵路邊緣行走：經過池上和玉里。瑪南知道了要回家的路怎麼走了，因此他放心多了，因為不久之後，他就可以回到家了。

從屏東逃跑到返回家中，說不定有一個禮拜的時間。由於沒有好好的吃，沒有好好的睡覺，瑪南的身形憔悴，一身的臭味，因為許多天沒有洗澡換衣服了。

瑪南到達了部落，他還不進入家門，他還監視是否有日本人到家裡找他。他呼叫他的太太都樺，都樺提著油燈去開門，看誰在外面呼叫。都樺很驚訝原來是他的丈夫在外面呼叫她。

瑪南告訴他的太太說，他從屏東逃出來的，是否有日本軍人找過他？都樺回答他說，沒有人找過他。都樺又對瑪南說，最近日本警察比較沒有到家裏巡訪了，他們正在打包自己的東西。瑪南心中知道了不久的將來日本軍人將會返回日本去了，因此，他不怕回家了。

瑪南返家很高興，他把孩子抱在懷裡，一個男孩，名叫大利馬，另一位是女孩，名叫布妮。一家人都很高興，因為瑪南從日本軍人回家了。他們一家人喝酒慶祝，從夜晚到清晨不會停止。

後來，兒女紛紛出世，他們已經有 6 個兒女需要眷養，家中支用已顯不足。瑪南計畫要開設商店，至少可以增加收入應付家裡的經濟開支。

開設了商店，瑪南不再狩獵，也不再上山作工了。他開始和閩南人做朋友了。瑪南並不瞭解閩南人是不好相處的。瑪南有很多時間待在家裡，閩南人三不五時地到店裡買東西，喝酒。閩南人對待瑪南不懷好意，閩南人教導瑪南賭博。起先閩南人向瑪南示好，讓瑪南賭贏錢，他常常贏很多的錢。最後，他終於被閩南人賭輸了。

瑪南開始向閩南人借錢，那些所借的錢是他賭輸的錢。最後，瑪南無力償還所借的錢，生意漸漸地萎縮倒閉，他把店面賣給了常和它一起賭博的閩南人。他的債務還是無法還清，他到父母請求；父親的農地是否可以賣掉，把債還給那個閩南人。老人對瑪南生怒氣，老人就把瑪南、他的太太和孩子們趕出家門。

瑪南恨惡那位閩南人，當瑪南看到那位閩南人，口中對著那位閩南人發咒罵聲說：「狗屎閩南人！」因為那位閩南人欺騙瑪南的緣故。瑪南說：「我會報復那位閩南人，到時候，我會把他當作敵人殺死。」從那時候起，瑪南與那位閩南人彼此為敵了。

從前的布農族人大多是很貧窮的。糧食常常不足。因地瓜、小米吃膩了，他們就向閩南人購買白米，家裡的人隔餐煮白米輪著吃。山肉偶而不夠吃，想要吃肉的時候，祖先們就去閩南人買豬肉吃。

瑪南分家了，他們已經有了自己的田地和家屋。只是他的父母沒有給過他田地，他們依舊是一貧如洗。他們夫妻只有咬緊牙關努力作工，播撒小米，種地瓜和玉米。

農作物長成很緩慢，還沒有收成，就已經缺糧了。他們先向閩南人賒欠鹽巴、味素、食用油、豬肉、白米。不是只有吃的才賒欠，連工作用的鋤頭、刀子、鐮刀、鐵夾子等也都是用賒欠的。閩南人願意給布農族人賒欠。

布農族人從不記錄賒欠的時間，賒欠多少錢。只有閩南人做記錄。當到了收穫季節，閩南人便開始要債。布農族人才開始知道原來我們在閩南人那裡有積欠債務。玉米剛採收，還沒有脫粒日曬，閩南人早已分送麻布袋，用來裝填那些玉米粒。閩南人連講都不講，到底布農族人積欠多少錢。閩南人只說：「把麻布袋裝滿，你欠我的就是這麼多。」

曾經有先人在閩南人積欠債務，一直到死亡前，都無法還清所有的債務。他留下遺言給他的兒女們說：「我在閩南人那裡積欠的並不多，為什麼一直無法還清呢？」他又對子孫們留下遺言說：面對閩南人必須特別小心，因為他們的族群不是好人，他們擅長於欺騙我們布農族人。他們是既假冒偽善又強取豪奪；既偷竊又強暴的族群。不能與他們建立良好的友誼關係。

瑪南需要眷養的孩子已經很多了，也有的已經上學讀書了，家濟已經日不敷出了，在閩南人那裡還積欠很多。大兒子長大了。他們給他休學，他才只有國小五年級。他們把它送到林班工作，在深山裡砍伐木材。還好，終於有一些多出來的錢可以貼補家用。

有一位閩南人到瑪南家中作客。口嚼檳榔，叨根香煙，講話如連彈砲珠，他的眼皮好像麻雀眼般地快速地上下運動。

剛剛成爲中國時代。布農族人很羨慕閩南人，因為他們的穿著很好看，腳穿上鞋子，吃得很好。那時候的布農族人，穿的不好，都穿著破舊補丁的衣物，沒有鞋子穿，每一個人都打赤腳走路。當中國人管理我們族人的初期，他們製做保林分送布農族人，農族人就包著煙絲來吸食；他們也製作桶酒給我們布農族人[飲用]。

在從前的時候，布農族人不隨便喝酒。酒之爲物，是從小米浸泡瀝乾，使之發酵，三日後酒才告成功。之所以稱爲「製作甜食」，乃因她從淡而無味的小米，使之變成甜的食材與甜的飲料。只有在大節日的時候才能夠製酒，不可以任意造酒，因為喝過任意造的酒的人，會干犯天意，將遭家族滅門之殃。孩童與青少年更忌諱喝酒，因為身體會生病，人會變得很懶惰，心裡會淫穢不堪。

有一個閩南人名叫阿柱一，看起來好像是老好人。他看見瑪南有很多小孩子，很辛苦作工養小孩。他把瑪南帶到他閩南人的住處，他們和瑪南一起賭博。瑪南看似很擅專於賭博，每賭必贏，他有很多錢拿回家去。

瑪南和他的太太商量，現在我們有了錢，我們還可以再開店。就像以

前一樣，只要在家裡照顧商店，就不必辛苦上山工作了。

不久之後，他們又成爲商店了。從前布農族人從未有過二度開業的。他們所出售的物品是：糖果、鹽巴、味精、食用油、味噌、醬油、罐頭、酒、火柴、煤油。他們很高興可以再次成爲商店。

兩天了，三天了，瑪南沒有回過家，他和那位閩南人到處賭博。瑪南不再像從前老是贏走閩南人的錢，有的時候，閩南人贏過瑪南。當瑪南賭輸的時候，他想還要和閩南人再賭，他要把他的錢贏回來。因此它就夜以繼日地賭博了。

在閩南人所積欠的賭博債務變得很多了，要購置店裡售貨的錢也已經沒有了。終於倒店了。

瑪南只好逃避風頭，因爲閩南人向他討債。他的太太再次上山工作。也連累到小孩子們，他們恥於被人看見，因爲閩南人搶走了他們的商店。因爲賭債，他們失掉了房屋，他們一家人只好躲進工寮了。

有一天，阿住一造訪瑪南。他對瑪南說；現在有很好的工作，假如我們去從事這工作，我們就會很有錢。阿住一在那裡比手畫腳。瑪南一想，我積欠他很多，若真是如此，我可以做這事還清他的債務。

阿住一帶瑪南去飯館吃飯、喝酒，順便阿住一的老板和見面。他們總是用臺語交談，瑪南聽不懂他們講些什麼。他們有的時候用日語交談，瑪南假裝聽不懂。他只管吃飯喝酒，一個人獨自在飯館裡吃飯、喝酒，自己享用，自己吃飽。

他們吃到一半，老板才開始用日語說：「瑪南，現在日本人正在找肉桂樹，他們要買，現在的肉桂樹皮很賣錢。我聽別人說，你曾經在這深山裡打過獵，你會知道這種樹生長在哪兒。如果你肯爲我們工作的話，我們就給你 300 塊大錢。」瑪南心想；300 塊大錢可以買 10 隻牛和一臺牛車，不就清償阿住一的債務，也可以拿來買土地和房子。

當天，瑪南答應了阿住一的老板。老板真的先給了他 300 塊大錢。

從那天與老板見面後，瑪南再也沒有見到他了。老板透過阿住一傳話。瑪南依照阿住一的話從事取肉桂樹皮的工作了。

取肉桂樹皮的工作，必須在晚上。在白天假裝從事是狩獵，萬一被山林管理人員發現。被取下的肉桂樹皮用載具措到山下，瑪南和阿住一在河川相約，貨一到就立刻用三輪車載走，上面覆蓋其它木頭。隔天阿住一就來點交肉桂樹皮的錢。

瑪南又開設商店，店裡的貨更多了，因爲老板給了他取肉桂樹皮的錢。他全部把積欠阿住一的債都還清了。

將近有一年的時間採收肉桂樹的皮，瑪南所收到的錢真的很多，因爲沒有人知道原來收肉桂樹的皮可以做買賣。

阿住一到瑪南家裡告訴他，阿住一說：「如果你肯和我起賺錢的話，我們可以自行採收肉桂樹的皮去賣，我們自己拿錢。因爲老板欺騙我們，他

現在反而成了富翁。」

他們欺騙老板說肉桂樹的皮已經沒有可以採收了。老板就說我們就停止採收好了。

瑪南和阿住一合夥去山上採收肉桂樹的皮。被人家發現他們偷採肉桂樹的皮。那個人就向警察檢舉，警察在河川下遊攔截他們。他們被警察抓起來，送進法院。

阿住一是閩南人。他對瑪南說，你來承擔偷採肉桂樹皮的罪行，如果我們一起被關起來，誰去照顧我們的家人？如果你願意一個人承擔罪行，就由我負責照顧你的家。你只要在監獄裡放心待就可以了。

瑪南真的聽阿住一的意見。罪行由瑪南一肩扛起。警察就判瑪南入監服刑一年半。

瑪南並不知道他被騙了。他的家人很辛苦，已經沒有錢可以買店裡的貨物了。因為瑪南入監服役了，沒有人賺錢，阿住一也沒有履行與瑪南之間的承諾。妻子把商店給收拾起來了。妻子和孩子們一起自力於培育秧苗，耕地、耙耨、碎土、深耕、整地、插秧與割稻子。

太太存錢。她參加教會的禮拜，教會的信徒就幫助他們，所以他們一家人不再這麼辛苦了，一直到瑪南從監牢裡放出來為止。

瑪南從監獄返家，多出了一個男孩，一歲多。孩子怕見到瑪南，哭的很大聲，因為它從未見過他的父親。瑪南以為孩子是偷來的，因為臉看起來不像他。瑪南被他的父母責罵：「壞蛋的瑪南！你不知道你的太太和孩子們非常辛苦，我的媳婦一人挑起養活你許多的兒女。如果是別的女人，說不定老早就離開這個家了。」

瑪南聽了父母的話就嚇一跳，不是已經約法三章了嗎—假如我被關起來，就由阿住一幫我照顧我的一家人？為什麼阿住一欺騙我？他去找阿住一算帳，原來他老早就搬遷到其他地方躲起來了，瑪南找不到他。

瑪南想起來就後悔了，早知道就不要認識阿住一。早知道就不要跟這些惡魔閩南人混在一起。這些閩南人都是既欺騙又惡劣的動物。

孩子們都長大了，已經長大成人了的女兒已經嫁作人婦了，也有了媳婦。其他的孩子還在求學。瑪南仍舊生那些閩南人的氣，他尋找那位阿住一，他想要抓他、揍他、殺他。

從此之後，瑪南安靜地待在家裡，他確實反省自己過去所經歷的種種惡行。他開始做農田，去山上農地作工，養牛、豬、羊、雞，也種植菜蔬。他也回到山上狩獵，製做陷阱。

他拾起了日本聖經閱讀，太太帶領他到教會去，和其他的親友們在教會聚會，他的心裡得到了平復。可是他不能忘記那些閩南人從前是怎麼對待他的。

他有兩個兒子和兩個女兒因為喝酒而死，不能夠被老人勸服，他非常難過。他對自己說：「是我害死了他們。」他天天失去了快樂，只有呆滯的

表情。他又回去酗酒，不喜歡工作，整天都只想到酒。

他在家裡與嗜酒如命的人一起喝酒。終於罹患痛風，血壓上升了。頭痛不止，眼睛視力很模糊，身上一定要有酒精，否則手就會抖動，身上一定要有酒精身體才看起來很正常。

孩子看見父親很是難過，他們全都勸慰父親的心使恢復如昔。只是他的身上不能離開酒精，總要喝酒心裡才得到舒暢。

瑪南很聰明，它會說日語，會講閩南語，也會說華語。他常常參加國語演講比賽，和其他族群的老人一起競賽，都是瑪南贏得績優。

瑪南對人們說；我們人哪，在地上作客，我們有原鄉，有一天我們將會回到布農族人的原鄉去。老天早就定準了我們。老天給我們便當，在地上旅行時要吃的。無論是聰明的，或許是愚拙的，也許是富翁，可能是貧窮的，同樣地會把便當吃光光。當便當吃完了，我們一定都得回到我們的原鄉去。

我們是臺灣土地的主人，這些閩南人呀，客家人呀、大陸人呀，他們只是遷徙到這個臺灣的。他們在這裡沒有根，我們的土地也不認識他們。所以他們不疼惜臺灣的生命。他們像日本人砍伐森林賣錢，殺野生動物賣錢，欺騙住在這裡的生靈，因為他們不愛惜我們的土地水資源以及所有的生命。

自從日本到臺灣來了以後，日本人不聽布農族人的警告，天就詛咒我們。閩南人和大陸人來了，他們帶著彼此仇殺的心情來的，從那個時後起，我們也開始彼此仇殺一直到現在。瑪南如此這般地告訴人們。

瑪南年紀很大了，已呈現半昏迷狀態。當它喝過了酒以後，他跟別人說，他的父母親和逝去的孩子們也來見過瑪南，想要和它一起嬉笑遊戲。

瑪南愈來愈衰弱，形體銷瘦。有一天，天氣很冷，他酩酊大醉，東倒西歪，他倒在全是石頭的操場下，他的額頭撞擊到尖銳的石頭。人們還以為他只是醉倒在地。他在那裡躺著，一直到筆直地、僵硬地、冰冷地……。

他羞見於孩子們，一溜煙地返回老故鄉去了！